Influence of Propaganda on the Mental Health of the Population via Mass Communication Channels and Digital Media

UDC 35.07:316.77:004.77:159.9 DOI: https://doi.org/10.15421/152564

Karpenko Oleksandr
Dr.Sc., Full Prof., https://orcid.org/0000-0002-9301-7973, dr.karpenko@kneu.edu.ua
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Kyiv, Ukraine)

Abstract.
Aim of the article. The article analyzes the manipulative components of the mechanism of propagandist influence on the mental health of the population.
Topicality of the research is determined by the need to conduct a thorough analysis of the specific features of the influence exerted by mechanisms that combine traditional propagandist approaches with modern information psychological operations, disseminated through mass communication and digital media, on the cognitive sphere, emotional state, behavior, and mental health of the population.
Results. It has been established that propaganda, as an instrument of social pressure, creates a unified conditioning that aligns the emotional and cognitive state of the population, while also altering its behavior in accordance with set objectives through mass communication channels, which simultaneously reach diverse target audiences and affect each individual separately, thereby shaping collective reactions. It has been substantiated that human integration into social networks creates conditions of vulnerability to the manipulative influence of digital media, weakening the capacity for critical resistance and conscious thinking. It has been proven that users of online content remain only formally isolated, while in fact they constitute a single audience; thus, a certain illusion of 'loneliness in the network' emerges – a characteristic feature of the modern information society – which carries the danger of maximum susceptibility to external manipulative influence of propaganda.
Conclusions. The main markers for identifying the tools of information psychological operations that pose a threat to the mental health of the population have been identified, namely: the provocatively sensitive nature of information; the framing of information as insider knowledge; the anonymity of the source of dissemination; the emotionality of information delivery; and the synchronicity, repetitiveness, and cyclicality (wave like pattern) of information distribution. For the preservation, strengthening, and protection of the mental health of Ukraine's population, two priority mechanisms are recommended to be considered.
Keywords: propaganda, disinformation, strategic communications, information psychological operations, mass communication media, digital media, mental health

Вплив пропаганди на стан ментального здоров'я населення через засоби масової комунікації та цифрові медіа

Карпенко Олександр
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Київ, Україна)

Анотація.
Мета статті. У статті проаналізовано маніпулятивні складові механізму пропагандистського впливу на стан ментального здоров'я населення.
Актуальність дослідження зумовлена необхідністю здійснення ґрунтовного аналізу особливостей впливу механізмів поєднання традиційних пропагандистських підходів та новітніх інформаційно-психологічних операцій, які поширюються через засоби масової комунікації і цифрові медіа, на когнітивну сферу, емоційний стан, поведінку та ментальне благополуччя населення.
Результати. Встановлено, що пропаганда як інструмент суспільного тиску формує уніфіковану обумовленість вирівнювання емоційного і розумового стану населення, а також змінює його поведінку відповідно до поставлених цілей через засоби масової комунікації, які одночасно охоплюють різні цільові аудиторії та впливають на кожного індивіда окремо, формуючи спільні реакції. Обґрунтовано, що інтеграція людини до соціальних мереж створює умови вразливості до маніпулятивного впливу цифрових медіа, послаблює спроможність до критичного опору та свідомого мислення. Доведено, що користувачі мережевого контенту лише формально залишаються ізольованими, натомість фактично утворюють єдину аудиторію, тобто створюється певна ілюзія «самотності в мережі» характерної риси сучасного інформаційного суспільства, яка несе у собі небезпеку максимально вразливого стану до зовнішнього маніпулятивного впливу пропаганди.
Висновки. Виявлено основні маркери розпізнавання інструментів інформаційно-психологічних операцій, які несуть загрозу ментальному здоров'ю населення, а саме: провокаційно-чутливий характер інформації; акцентування (позначення) інформації як інсайдерської; анонімність джерела поширення інформації; емоційність подачі інформації; синхронність, повторюваність та циклічність поширювання (хвилеподібність) інформації. Для збереження, зміцнення та захисту ментального здоров'я населення України двома першочерговими механізмами рекомендовано вважати: інформаційно-комунікативну протидію зовнішнім загрозам (Foreign Information Manipulation and Interference, FIMI) та технологічно-ресурсну протидію зовнішнім загрозам.
Ключові слова: пропаганда, дезінформація, стратегічні комунікації, інформаційно-психологічні операції, засоби масової комунікації, цифрові медіа, ментальне здоров'я

Стаття надійшла / Article arrived: 27.02.26 // Схвалено до друку / Accepted: 30.03.26 // Підписано до друку / Approved for printing: 30.03.26

Вступ.

Ера соціальних медіа характеризується стрімким розвитком цифрових технологій та глобалізацією комунікативних процесів, а тому особливої значущості набувають наукові дослідження проблематики впливу інформації та дезінформації на стан ментального здоров'я населення. Масова свідомість стає об'єктом інформаційного протистояння, де поряд із відкритими формами комунікації дедалі активніше застосовуються приховані механізми впливу пропаганди як маніпулятивного інструменту цілеспрямованого формування громадської думки, змін поведінкових моделей, а також трансформації системи традиційних цінностей. Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю здійснення ґрунтовного аналізу особливостей впливу механізмів поєднання традиційних пропагандистських підходів та новітніх інформаційно--психологічних операцій, які поширюються через засоби масової комунікації та цифрові медіа, на когнітивну сферу, емоційний стан, поведінку та ментальне благополуччя населення. За таких умов пропаганда виходить за межі суто політико-управлінського інструменту та набуває ознак комплексного соціально-психологічного феномену. Науковий інтерес до проблематики пропаганди та її впливу на суспільство має тривалу традицію, однак домінування короткотривалого відеоконтенту соціальних мереж потребують переосмислення класичних підходів і розширення дослідницьких рамок. Особливої уваги потребує аналіз взаємозв'язку між інформаційними впливами (складовою гібридних загроз) та станом ментального здоров'я населення в умовах збройної агресії проти України. У цьому контексті дослідження спрямоване не лише на теоретичне осмислення невирішеної проблеми, але й на визначення практичних підходів та рекомендацій щодо протидії деструктивним впливам пропаганди, а також зміцнення інформаційної стійкості населення. Удосконалення міждисциплінарного розуміння феномену пропаганди та її впливу на ментальне здоров'я сприятиме формуванню ефективних стратегій захисту інформаційного простору України.

Метою статті є дослідження маніпулятивних складових механізму пропагандистського впливу на стан ментального здоров'я населення.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціалізовані методи, зокрема метод аналізу – для вивчення сутності пропаганди, інструментів її цифрового медіаконтенту та механізмів впливу на стан ментального здоров'я населення; метод синтезу – щодо визначення комплексного впливу масових комунікацій на ефективність формування громадської думки та поведінкових моделей населення; методи порівняння та узагальнення – для визначення особливостей застосування пропаганди в демократичних і тоталітарних суспільствах, а також для узагальнення результатів сучасних нейробіологічних і психологічних досліджень впливу медіа на когнітивні функції людини; прогностичний метод – для формулювання висновків та визначення подальших перспектив застосування механізмів збереження, зміцнення та захисту ментального здоров'я населення в умовах збройної агресії проти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впливу пропаганди на масову свідомість та ментальне здоров'я населення є предметом дослідження багатьох авторів як класичних, так і сучасних наукових праць. Теоретичні засади сутності та розуміння пропаганди як інструменту формування суспільних установок закладено у роботі Ж. Еллюля (Ellul, 1973), який розглядав пропаганду як системний, тотальний та безперервний процес формування переконань шляхом створення необхідного інформаційного середовища. Важливий внесок у дослідження механізмів маніпулятивного впливу на свідомість, підсвідомість та несвідомість людини здійснив Е. Бернейс, який визначав пропаганду як організовану діяльність із формування громадської думки та інструмент масового навіювання. Сучасні наукові праці Е. Долана, Л. Нгуєна, Дж. Волтерса, С. Пола, С. Монреаль Іхурко, Г. Рейні, Н. Парех, Г. Блера та М. Дарра значною мірою зосереджені на аналізі впливу цифрових медіа на когнітивні процеси, здатність до тривалої інтелектуальної діяльності та ментальне здоров'я людини (Dolan, 2025; Nguyen et al., 2025). Нейробіологічні дослідження Ю. Гао та ін. (Gao et al., 2025) висвітлюють вплив швидкості перегляду відеоконтенту соціальних медіа на структурні та функціональні зміни мозкових мереж, а наукові розвідки С. Лю та ін. (Liu et al.,2025) встановили зв'язок між залежністю споживання коротких відео та імпульсивністю прийняття рішень, порушеннями процесів самоконтролю, а також оцінюванням наслідків власної поведінки.

Результати дослідження.

Пропаганда базується на використанні упереджень, пристрастей, емоцій і стереотипів,

а також прагне впливати на людину комплексно: змінювати мислення, підпорядковувати волю та нав'язувати потреби. Діючи одночасно на свідоме, підсвідоме та несвідоме, вона здійснює прямий та опосередкований вплив на стан ментального здоров'я населення.

Для контролю над ментальним здоров'ям населення достатньо створити сильну колективну обумовленість системи внутрішніх і зовнішніх стратегічних комунікацій, насамперед спрямованих на придушення інакомислення. Колективна свідомість людей формується шляхом обмеження їхніх вроджених біологічних навичок. Засвоєння вузьких професійних умінь підміняє освіту, а доступ до науки стає дедалі складнішим і більш елітарним.

Мислення неосвіченої людини формується через подачу інформації, яка завдяки силі переконання обмежує її світогляд. Через канали масової комунікації цілеспрямовано транслюється такий розважальний контент, який формує пріоритетні для людини соціальні транквілізатори, засновані лише на емоціях та інстинктах. Окрім цього, розважальний контент маскує ідеологічні меседжі, стаючи ефективним інструментом комунікативного управління. Перенасичення медіа розважальним контентом може застосовуватися для впливу на ментальне здоров'я населення на основі спотворення інформації. Навмисно усувається суспільно значущий соціальний контент, а за допомогою ментальних кліше й емоційних стереотипів висміюється все цінне, постійно підтримується легковажність, щоб ейфорія публічності стала еталоном людського щастя і зразком свободи. Ключовим інструментом є створення міфу цілісної картини світу, яка не допускає альтернативних інтерпретацій. Такий міф повністю заповнює свідомість, підсвідомість та несвідомість, блокуючи критичне мислення і роблячи людину несприйнятливою до інших точок зору. Саме тому пропаганда часто несумісна з розвитком критичного мислення та рефлексії. Сформована обумовленість призведе до інтеграції новостворених ціннісно-культурних маркерів сприйняття «нормальності», а єдиним страхом людини стане її виключення з існуючої системи, тобто неможливість отримати доступ до суспільних благ. Будь-яка ідея, що ставить під сумнів таку систему, розглядатиметься як небезпечна для суспільства, а тих, хто її підтримує, піддаватимуть тотальній стигматизації. І тут освітні інституції можуть використовуватися державою як інструмент її поширення, формуючи конформізм і пригнічуючи індивідуальність. Інакомислячих критикуватимуть, висміюватимуть, придушуватимуть і переслідуватимуть.

Контроверсійним є твердження, що описані маніпулятивні технології притаманні лише тільки тоталітарним державам, сугеренди яких прагнуть активно впливати на масову свідомість населення демократичних країн, погіршуючи стан його ментального здоров'я шляхом застосування пропаганди та такої важливої складової зовнішніх стратегічних комунікацій, як інформаційно-психологічних операцій.

На думку Ж. Елюля для влади демократичних країн не менш значущим є застосування прихованої пропаганди, непомітність маніпулятивних символів якої обумовлюється необхідністю мінімізувати супротив громадянського суспільства та усвідомлення ним самого факту впливу. В демократичних суспільствах прихована «чорна» пропаганда реалізується поступово та потребує більш складного підготовчого етапу, зокрема створення сприятливого середовища, трансформації усталених переконань, поширення певних стереотипів та сумнівів. Така пропаганда працює через безперервність і повторення, поступово формуючи альтернативну реальність. Навколо людини створюється інформаційне середовище, яке не допускає (або обмежує потрапляння) зовнішніх сигналів. Постійний потік повідомлень підтримує потрібні установки, підсилює емоції та закріплює переконання. Це досягається через постійний потік сигналів, що змінюють і підсилюють один одного. У результаті формується замкнена система переконань, яка самовідтворюється і практично не допускає зовнішнього впливу (Ellul, 1973).

Пропаганда як інструмент суспільного тиску формує уніфіковану обумовленість вирівнювання емоційного і розумового стану населення, а також змінює його поведінку відповідно до поставлених цілей. Використання інструментів інформаційно-психологічних операцій спрямовано на трансформацію громадської думки, змушуючи людину сумніватися у правильності власних переконань та дій. Основними маркерами розпізнавання інструментів інформаційно-психологічних операцій, які несуть загрозу ментальному здоров'ю населення є:

1. Провокаційно-чутливий характер інформації.
2. Акцентування (позначення) інформації як інсайдерської (ефект псевдоінсайду та імітація ексклюзивності).

3. Анонімність джерела поширення інформації.
4. Емоційність подачі інформації.
5. Синхронність, повторюваність та циклічність поширювання (хвилеподібність) інформації.

Постійне й систематичне використання інструментів пропаганди потрібне насамперед інтелектуальній меншості. За Е. Бернейсом пропаганда є організованою діяльністю по поширенню переконань та механізмом широкомасштабного навіювання тих чи інших поглядів або дій. Така послідовна діяльність спрямована на створення або інформаційне оформлення різних подій з метою впливу на ставлення мас та завоювання суспільної підтримки, що дозволяє контролювати громадську свідомість настільки ж ефективно, наскільки армія контролює своїх солдатів (Bernays, 1928).

За таких умов маніпулятивний вплив спрямовується на свідомість, підсвідомість та несвідомість конкретного індивіду не як унікальної особистості, а як до частини суспільства. Саме тому притаманним є створення типового усередненого образу людини, на який і спрямовується вплив. У натовпі індивід втрачає психологічний захист: його поведінка стає передбаченою, а емоції – більш керованими та поширюються хвилеподібно, підсилюючи імпульсивність і навіюваність. Ефективність пропаганди напряму залежіть від успішності створення у свідомості людини ілюзії персонального спрямування. Засоби масової комунікації одночасно охоплюють різні цільові аудиторії і впливають на кожного індивіда окремо, формуючи спільні емоції та реакції. Користувачі мережевого контенту лише формально залишаються ізольованими, натомість фактично утворюють єдину аудиторію, тобто створюється певна ілюзія «самотності в мережі» характерної риси сучасного інформаційного суспільства, яка несе у собі небезпеку максимально вразливого стану для зовнішнього маніпулятивного впливу пропаганди.

Через соціальні медіа, інтегруючи людину до мережі, створюються умови, за яких вона стає більш вразливою до такого впливу, й одночасно послаблюється її спроможність до критичного опору та свідомого мислення. Разом з тим, сугеренди активно використовують й механізми дефрагментації суспільства на нові мікрогрупи (штучно створені цільові аудиторії), навмисно позбавляючи індивіда підтримки однодумців, погіршуючи стан його ментального здоров'я.

Підвищенню ефективності впливу на стан ментального здоров'я населення сприяє також домінуюче використання коротких відеороликів, побудованих на алгоритмах, розроблених для максимального залучення аудиторії на таких цифрових медіаплатформах, як TikTok, Instagram та YouTube Shorts (Dolan, 2025). Результати досліджень науковців Школи прикладної психології Університету Гріффіта свідчать (Nguyen et al., 2025), що високий рівень залученості населення (частий перегляд) до різноманітного розважально-емоційного відеоконтенту, який зазвичай триває від кількох секунд до кількох хвилин, поступово призводить до змін компульсивної поведінки та погіршення когнітивних функцій людини (дефіциту уваги, труднощів із концентрацією на виконанні поставлених завдань, підвищення імпульсивності, проблем із пам'яттю, трансформації мовлення). Багаторазовий вплив динамічного та високо стимулюючого контенту знижує чутливість до повільніших і менш стимулюючих завдань. Діяльність, що потребує тривалої концентрації, така як читання або розв'язання складних завдань, може ставати складнішою в міру адаптації людини до швидкого та короткого отримання інформації.

Ці результати доповнюють інші нейробіологічні дослідження впливу цифрових медіа на мозок людини, зокрема, залежності від коротких відео (Gao et al., 2025). Одержані нейробіологічні дані підтверджують когнітивні порушення та структурні зміни мозку осіб із високим рівнем залежності. Так, за допомогою магнітно-резонансної томографії, було зафіксовано збільшення об'єму сірої речовини в орбітофронтальній корі та мозочку – ділянках, що відіграють важливу роль у процесах регуляції емоцій. У користувачів із симптомами залежності спостерігалася підвищена активність у дорсолатеральній префронтальній корі, що може свідчити про інтенсивнішу роботу мозку залежних користувачів для підтримання когнітивного контролю.

Ґ. Чжай та його колегами (Zhai et al., 2025) було запропоновано комплексну модель, що поєднує структурні, функціональні та нейрохімічні дані, а їх дослідження висвітлює механізми, які лежать в основі симптомів залежності активних і пасивних користувачів від коротких відео. До активних належать ті, хто ставить вподобання та залишає коментарі, тоді як пасивні користувачі обмежуються лише переглядом контенту. Дослідники виявили,

що високий рівень активності користувачів пов'язаний зі зниженням ефективності так званої «сигнальної» («alerting») мережі мозку. Ця мережа відповідає за підтримання стану готовності до реагування на нову інформацію. Дані функціональної нейровізуалізації показали, що активне використання коротких відео пов'язане зі специфічними патернами функціональної зв'язності між префронтальною корою та задньою поясною корою, що свідчить про певний компроміс між інтенсивною соціальною взаємодією та здатністю підтримувати увагу.

Зв'язок між симптомами залежності та імпульсивним прийняттям рішень також підтверджується поведінковими експериментами. Дослідження встановили, що люди із симптомами залежності від коротких відео менш чутливі до фінансових втрат. Таке зниження чутливості пов'язують зі зменшенням активності тієї ділянки головного мозку, яка відповідає за самоаналіз і оцінювання ризиків. Одержані результати свідчать про негативний зв'язок між інгібіторним контролем і інтенсивним споживанням контенту коротких відео (Liu, 2025).

На основі аналізу наукових праць (Nguyen, 2025; Gao, 2025; Zhai, 2025; Liu, 2025) слід зазначити, що остаточне формування залежності впливу коротких відеороликів на стан ментального здоров'я користувачів можливе лише за умови подальшого проведення лонгітюдних досліджень, за допомогою яких з більшою імовірністю вдасться виявити всі причинно-наслідкові зв'язки. Майбутні дослідження повинні зосередитися на аналізі процесів впливу конкретного вмісту контенту коротких відеороликів на користувачів, що матиме важливе значення для розробки ефективних рекомендацій щодо захисту ментального здоров'я населення.

Крім того, слід зазначити, що перегляд відео на подвоєній швидкості створює ілюзію підвищення продуктивності, але фактично знижує увагу, зменшує здатність до глибокої концентрації, викликає звикання до безперервного потоку інформації (Pearce, 2025; Tharumalingam, 2025). що згодом ускладнює сприйняття звичайного темпу подачі інформації та спричиняє дратівливість (нетерпимість) до звичайного спілкування, очікування або нудьги.

Особливо важливим є захист ментального здоров'я дітей і підлітків. Невипадково сьогодні багато політиків демократичних країн закликають до обмежувальних заходів щодо використання соціальних мереж. Першою з них стала Австралія, де на законодавчому рівні з 10 грудня 2025 року обмежено користування соціальними мережами для осіб молодше 16 років (Online Safety Amendment (Social Media Minimum Age) Act 2024, 2024).

Так, наприклад, у Німеччині цю ідею, а також заборону використання мобільних телефонів у школах підтримують Федеральний міністр юстиції та захисту прав споживачів Штефані Хубіг, Федеральний міністр у справах сім'ї Карен Прін та Прем'єр-міністр Шлезвіг-Гольштейну Даніель Гюнтер (Tagesschau.de., 2025), у Польщі – Міністр освіти Барбара Новацка (Wanat, 2026), в Іспанії – прем'єр-міністр Педро Санчес (RTVE.es., 2026). у Словенії – віцепрем'єр-міністр Матей Аркон (Reuters, 2026), у Чехії – прем'єр-міністр Андрей Бабіш (Expats.cz.,2026), а у Франції – міністр освіти Анн Женете (Cokelaere, 2026). Окрім того, у січні 2026 року Національна асамблея Франції ухвалила законопроєкт, який забороняє користування соціальними мережами дітям віком до 15 років (RFI English, 2026).

У сучасних умовах війни найбільшого впливу ворожих стратегічних комунікацій зазнає інформаційний простір України. Не досягнувши поставлених воєнних цілей, окупанти умисно руйнують ракетами не лише цивільну енергетичну інфраструктуру, але й цілеспрямовано, засобами пропаганди намагаються погіршити стан ментального здоров'я населення, формуючи альтернативну реальність безвиході, провокуючи стрес і депресію, а також суїцидальні настрої.

Висновки.

В результаті проведеного дослідження обґрунтовано, що в умовах розвитку засобів масової комунікації пропаганда трансформується у комплексний політико-управлінський і соціально-психологічний феномен системного впливу на когнітивну, емоційну та поведінкову сфери, які безпосередньо впливають на стан ментального здоров'я населення.

Здійснено аналіз складових маніпулятивного механізму поєднання традиційних пропагандистських підходів і сучасних інформаційно-психологічних операцій, що реалізується через цифрові медіа. Виявлено основні маркери розпізнавання інструментів інформаційно-психологічних операцій, які несуть загрозу ментальному здоров'ю населення, а саме: провокаційно-чутливий характер інформації; акцентування (позначення) інформації як інсайдерської; анонімність джерела поширення інформації;

емоційність подачі інформації; синхронність, повторюваність та циклічність поширювання (хвилеподібність) інформації. Констатовано, що сучасні інформаційні впливи формують замкнені когнітивні системи сприйняття реальності, які обмежують критичне мислення, знижують здатність до рефлексії та підвищують рівень навіюваності індивіда. Встановлено, що перенасичення медіа розважальним контентом виконує функцію прихованого інструменту комунікативного управління та застосовується для впливу на ментальне здоров'я населення шляхом витіснення ціннісної суспільно значимої інформації за допомогою спеціальних психологічних кліше й емоційних стереотипів.

Доведено, що інтенсивне споживання короткого відеоконтенту цифрових медіа має негативний вплив на когнітивні функції людини, зокрема спричиняє зниження концентрації уваги, підвищення імпульсивності, порушення процесів самоконтролю та формування залежної поведінки. Узагальнення результатів сучасних нейробіологічних досліджень дозволило виявити зв'язок між подвійною швидкістю користування відеоконтентом цифрових медіа та структурно-функціональними змінами мозку.

Обґрунтовано, що соціальні медіа створюють умови підвищеної вразливості індивіда до маніпулятивного впливу, формуючи ілюзію індивідуального інформаційного простору при фактичному включенні до загальної цільової аудиторію. У цьому контексті констатовано посилення процесів фрагментації суспільства та формування штучних мікрогруп, що додатково ускладнює соціальну взаємодію та негативно впливає на стан ментального здоров'я населення. Виявлено, що в умовах збройної агресії проти України інформаційні впливи набувають цілеспрямованого характеру, спрямованого на дестабілізацію ментального благополуччя суспільства шляхом формування наративів безвиході, страху та соціальної напруги.

На основі отриманих результатів обґрунтовано доцільність розроблення та впровадження комплексних механізмів протидії дезінформації, які поєднують технологічні, освітні та психологічні підходи, спрямовані на зміцнення інформаційної стійкості населення та захист його ментального здоров'я. Для збереження, зміцнення та захисту ментального здоров'я населення України двома першочерговими механізмами рекомендовано вважати:

- інформаційно-комунікативну протидію зовнішнім загрозам (Foreign Information Manipulation and Interference, FIMI) – створення єдиної системи оперативних центрів моніторингу маніпулятивного контенту, який поширюється засобами масових комунікації та цифрових медіа задля цілодобової протидії дезінформації шляхом: ідентифікації основних маркерів інформаційно-психологічних операцій; здійснення спільної експертизи, аналізу контексту та оцінювання рівня небезпечності вмісту; виявлення ризиків впливу на стан ментального здоров'я (провокування паніки, поширення суїцидних настроїв, навіювання тривожності та продукування депресивних наративів); проведення контрпропагандиських заходів (оперативне спростування; формулювання нейтралізуючих повідомлень та контрнаративів; проведення інформаційних кампаній на випередження);
- технологічно-ресурсну протидію зовнішнім загрозам – розроблення технологій протидії зовнішньому інформаційному втручанню суб'єктів впливу з використанням штучного інтелекту, а саме: автоматичне виявлення FIMI-кампаній використання алгоритмічного інструментарію випередження загроз (predictive analytics) для прогнозування часу виникнення, встановлення місця проходження, визначення цільових аудиторії, а також тривалості дезінформаційних хвиль; виявлення патернів емоційного навантаження та інформаційної залежності контенту шляхом здійснення аналізу поведінки користувачів шляхом знаходження повторюваних ознак його надмірного, компульсивного та неконтрольованого споживання.

REFERENCES

Bernays, E. (1928). *Propaganda Liveright Publishing Corporation Publishers* New York https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.275553/2015.275553.Propaganda-By_djvu.txt

Cokelaere, H. (2026, February 27). *France doubles down on social media age limit at 15*. POLITICO. https://www.politico.eu/article/france-doubles-down-on-social-media-age-limit-at-15/

Dolan, E. W. (2025, December 18). *Large meta-analysis links TikTok and Instagram Reels to poorer cognitive and mental health.* PsyPost. https://www.psypost.org/large-meta-analysis-links-tiktok-and-instagram-reels-to-poorer-cognitive-and-mental-health/

Ellul, J. (1973). *Propaganda: The formation of men's attitudes.* New York, NY: Vintage Books. https://monoskop.org/images/4/44/Ellul_Jacques_Propaganda_The_Formation_of_Mens_Attitudes.pdf

Expats.cz. (2026, February 8). *Czechia may ban social media for children under 15 as soon as this year*. https://www.expats.cz/czech-news/article/czechia-may-ban-social-media-for-children-under-15-as-soon-as-this-year?utm_source=chatgpt.co

Gao, Y., et al. (2025). Neuroanatomical and functional substrates of the short video addiction and its association with brain transcriptomic and cellular architecture. *NeuroImage,* Volume 307, 15 February 2025, 121029. https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2025.121029

Liu, C., et al. (2025). Loss aversion and evidence accumulation in short-video addiction: A behavioral and neuroimaging investigation. *NeuroImage,* Volume 313, June 2025, 121250. https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2025.121250

Nguyen, L., Walters, J., Paul, S., Monreal Ijurco, S., Rainey, G. E., Parekh, N., Blair, G., & Darrah, M. (2025). Feeds, feelings, and focus: A systematic review and meta-analysis examining the cognitive and mental health correlates of short-form video use. *Psychological Bulletin,* 151(9), 1125–1146. https://doi.org/10.1037/bul0000498

Online Safety Amendment (Social Media Minimum Age) Act 2024. Parliament of Australia, 2024, https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Bills_Legislation/Bills_Search_Results/Result?bId=r7284

Pearce, M. (2025, June 30). *What happens to your brain when you watch videos online at faster speeds than normal*. Yahoo News UK. https://uk.news.yahoo.com/happens-brain-watch-videos-online-123148132.html

Reuters. (2026, February 5). Slovenia prepares legislation to ban social media access for minors under 15. https://www.reuters.com/world/europe/slovenia-preparing-law-ban-access-social-media-minors-under-15-2026-02-05/

RFI English. (2026, January 27). France MPs vote to curb children's screen time with under-15 social media ban. https://www.rfi.fr/en/france/20260127-france-mps-vote-to-curb-children-s-screen-time-with-under-15-social-media-ban

RTVE.es. (2026, February 3). España prohibirá plataformas para menores de 16 años. https://www.rtve.es/noticias/20260203/espana-prohibira-plataformas-menores-16-anos/16921236.shtml

Tagesschau.de. (2025, June 8). Kinder- und Jugendschutz: Justizministerin will Altersgrenze für social media. https://www.tagesschau.de/inland/gesellschaft/handynutzung-kinder-und-jugendliche-100.html

Tharumalingam, T., Roberts, B. R. T., Fawcett, J. M., & Risko, E. F. (2025). Increasing video lecture playback speed can impair test performance: A meta-analysis. *Educational Psychology Review,* 37(2), Article 35. https://doi.org/10.1007/s10648-025-10003-9

Wanat, Z. (2026, February 27). *Poland plans social media ban for kids in challenge to US tech.* Bloomberg. https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-02-27/poland-plans-social-media-ban-for-kids-in-challenge-to-us-tech

Zhai, G., et al. (2025). The sacrifice of alerting in active short video users: Evidence from executive control and default mode network functional connectivity. *NeuroImage,* Volume 219, 15 December 2025, 109291. https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2025.109291